

СИЛАБУС КУРСУ

«ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІОВАННІ»

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014. 022 Середня освіта (Німецька мова і література)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Німецька мова і література)

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: відповідно до розкладу

Консультації: відповідно до графіку

Мова викладання: німецька

Пререквізити: Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін: «Практичний курс німецької мови».

Назва курсу	Особливості вивчення німецької мови як іноземної в контексті формування компетентності в аудіованні
Адреса викладання курсу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2, 46000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов Кафедра німецької філології та методики навчання німецької мови

Керівник курсу

кандидат педагогічних наук, доцент Обіход Інна Василівна

Контактна інформація cem-inna@tnpu.edu.ua / innaobihod@gmail.com

Опис дисципліни «Особливості вивчення німецької мови як іноземної в контексті формування компетентності в аудіюванні»

Процес навчання іноземною мовою є складною системою із власними структурними елементами та тісними взаємозв'язками між ними. Аудіювання є органічною складовою навчального процесу і невід'ємним компонентом усного мовлення, оскільки нормативне говоріння учнів безпосередньо залежить від рівня сформованості іншомовної компетентності в аудіюванні.

Вибіркова дисципліна «Особливості вивчення німецької мови як іноземної в контексті формування компетентності в аудіюванні» сприяє оволодінню студентами основних концептуальних положень щодо компетентності в аудіюванні, психофізіологічного механізму аудіювання, факторів впливу на формування компетентності в аудіюванні, видів аудіювання і вимог до аудіотекстів. В межах вибіркової дисципліни студенти отримують необхідну інформацію щодо особливостей застосування аудіювання в процесі вивчення іноземної мови; розкривають значення таких термінів, як «аудіювання», «система вправ для аудіювання», «засоби формування компетентності в аудіюванні», «навчальні стратегії в аудіюванні», «контроль рівня сформованості компетентності в аудіюванні»; знайомляться з методичними рекомендаціями щодо можливостей використання технологій аудіювання у середній та старшій школі; вчать підбирати завдання відповідно до мети аудіювання, виробляти вміння правильно формулювати завдання до аудіювання.

Навчальна програма і розроблена на її основі робоча програма вибіркової дисципліни «Особливості вивчення німецької мови як іноземної в контексті формування компетентності в аудіюванні» базується на органічному поєднанні теоретичної концепції з практичним досвідом навчання німецької мови у школі та забезпечує додержання принципів наступності й перспективності з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

Розроблена програма до вибіркової дисципліни базується на класичних і найновіших зарубіжних джерелах із курсу «Методика навчання іноземних мов», у тому числі на навчальних матеріалах щодо підвищення кваліфікації вчителів і викладачів німецької мови в рамках проекту від Гете-інституту «Вчимося навчати німецької» («DLL: Deutsch Lehren Lernen»: DLL 5 „Lernmaterialien und Medien“; DLL 7 „Prüfen, Testen, Evaluieren“).

Навчальний контент

№з/п	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Strategien für das Hören und Hör-Sehen.		

1.	Thema 1. Hörverstehen als grundlegende Fertigkeit im Fremdspracherwerb	Die Studenten sollen: den Begriff „Hörverstehen“ definieren; die Bedeutung des Hörens in seinen verschiedenen Ausprägungen verstehen; mehr darüber wissen, welche Probleme es beim Hörverstehen in der Fremdsprache geben kann.
2.	Thema 2. Psycholinguistische Grundlagen des Hörverstehens.	Die Studenten sollen kognitive Prozesse beim Hörverstehen erfassen (sprachliches und nichtsprachliches Wissen; das Gedächtnis; Verarbeitungsebenen; Konstruktion mentaler Repräsentationen).
3.	Thema 3. Modellierung des Hörverstehens und der Strategien und mögliche Konsequenzen für den Fremdsprachenunterricht.	Die Studenten sollen: verstehen, was der Unterschied zwischen einer Strategie und einer Aktivität ist. Die Studenten können verschiedene Typen von Strategien (kognitive und metakognitive) erkennen. Die Studenten kennen Entwicklungsphasen der Hörkompetenz.
4.	Thema 4. Hör- und Hör-sehstile. Kriterien der Textauswahl.	Die Studenten können erkennen, wie das Anwenden verschiedener Stile den Lernenden helfen kann, mit bestimmten Schwierigkeiten beim Hörverstehen auf Anfängerniveau besser umgehen zu können. Die Studenten können Kriterien der Textauswahl erläutern und Textsorten nennen.
5.	Thema 5. Aufgaben zur Förderung des Hör- und Hör-Sehverstehens.	Die Studenten wissen, nach welchen Kriterien man Aufgaben zum Textverstehen ordnen kann. Die Studenten erkennen, welche Ziele die jeweiligen Aufgaben haben und welche Strategien und/oder Rezeptionsstile durch die Aufgaben geübt werden.

6.	Thema 6. Hör-Sehverstehen überprüfen.	Die Studenten können erkennen, mit welchen Aufgabenformaten sie bestimmte Aspekte der Hörkompetenz überprüfen können. Die Studenten wissen, worauf sie dabei besonders achten sollten.
Змістовий модуль 2. Präsentation.		

Формування програмних компетентностей

Інтегральна компетентність	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і сучасні проблеми у галузі освіти та методики навчання іноземних мов і культур, що передбачає проведення досліджень, інтеграцію знань і здійснення інноваційної педагогічної діяльності та характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов та вимог організації освітнього процесу.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях психолінгвістики та методики навчання іноземних мов і культур, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та приймати конструктивні рішення на основі сформованих загальнолюдських цінностей.</p> <p>ЗК 2. Здатність до осмислення предметної галузі (психолінгвістика, методика навчання іноземних мов і культур) та розуміння специфіки професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність системно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології в професійній і науковій діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність до застосування інтегрованих знань та здобутих компетентностей в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті, до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 5. Здатність до проведення досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, моделювати проекти автономно чи в команді, мотивувати людей та досягати спільної мети.</p> <p>ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня,</p>

	<p>толерантного ставлення до різних точок зору в умовах полікультурного, варіативного середовища, співпраці в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 7. Здатність до письмової та усної комунікації іноземною мовою у всіх різновидах соціальних та культурних контекстів та професійної діяльності, збагачення власного мовлення.</p> <p>ЗК 8. Здатність планувати та управляти часом, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності, виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки та особистісного зростання, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу і підприємливість, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися, бути сучасно навченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК 10. Здатність проявляти соціальну активність, діяти відповідально і свідомо, дотримуватись морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності.</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК 2. Здатність критично осмислювати сучасну термінологію, наукові поняття, концепції, методи, технології і засоби навчання іноземних мов і культур, розкривати загальні тенденції, закономірності розвитку методики навчання іноземних мов і культур та психолінгвістики як науки.</p> <p>ФК 4. Здатність вирішувати комплексні проблеми у галузі професійної діяльності на підґрунті концептуальних і методологічних знань з лінгвістики, літературознавства, методики навчання іноземних мов і культур, психології і педагогіки вищої школи, методики викладання дисциплін у вищій школі з дотриманням принципів науковості та інтеграції.</p> <p>ФК 5. Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти.</p> <p>ФК 7. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі освіти.</p>

ФК 8. Здатність виявляти розуміння предмета, структури і ролі лінгвістики та психолінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу; чітке уявлення про походження мови, принципи і механізми її функціонування й розвитку; усвідомлення ролі мови в житті соціуму; уміння розвивати в учнів та студентів необхідні мовні та мовленнєві компетентності.

ФК 10. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення, можливості голосу вчителя як засобу педагогічного впливу, усвідомлювати роль експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 11. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраних галузях фахових методик та філологічних досліджень, усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у цих галузях, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 12. Здатність застосовувати методологію провадження освітньої діяльності: особистісно зорієнтованого, діяльнісного, компетентнісного, системного, цілісного та праксеологічного підходів.

ФК 14. Здатність до виконання функцій сучасного вчителя / викладача (модератора, коуча, ментора, тьютора, консультанта, фасилітатора), конкурентоздатної адаптації до змінних умов освітнього менеджменту та вимог суспільства в контексті пріоритетності загальнолюдських цінностей.

ФК 15. Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

ФК 16. Здатність творчо добирати та застосовувати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів / студентів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань для забезпечення

мотивуючого, розвивального та інклюзивного освітнього простору.

ФК 17. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної професійної діяльності, оцінки педагогічного досвіду, рефлексії та самоорганізації професійної діяльності з метою особистісного зростання; критичний аналіз соціально, особистісно та професійно значущих проблем з подальшим шляхом їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

7 – Програмні результати навчання

Знання

ПРН 1. Знання та тлумачення сучасної термінології, наукових понять, законів, концепцій, учень і теорій, методів дослідження мови, літератури та перекладу. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку гуманітарних наук, їх ролі у формуванні наукової картини світу.

ПРН 2. Знання теорії та методики навчання іноземних мов і культур, інноваційних та інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій навчання. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку психології та педагогіки вищої школи.

ПРН 3. Знання та розуміння стратегії сталого розвитку та сутності взаємозв'язків між мовою та людиною як соціальною істотою.

ПРН 4. Знання методології наукового пізнання як концептуальної основи професійної діяльності викладача гуманітарних наук, розуміння динаміки розвитку сучасних наукових теорій, що оновлюють методологію дослідження мови, літератури, перекладу та навчання іноземних мов і культур.

ПРН 5. Знання загальних закономірностей, механізмів становлення й розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та форм людської особистості, факторів регуляції поведінки особистості, основ соціальної психології груп і колективу.

Уміння (когнітивні, практичні)

ПРН 7. Уміння абстрактно та критично мислити, приймати конструктивні рішення на основі наявних загальнолюдських цінностей, логічних аргументів та перевірених фактів, гармонійного поєднання знань з гуманітарних наук, методики їх навчання та культури педагогічного спілкування.

ПРН 8. Уміння інтегрувати методи емпіричного та теоретичного рівнів пізнання в освітньому процесі, застосовувати спостереження, зіставлення й протиставлення фактів і явищ, нового з відомим, структурування, систематизацію та категоризацію інформації, використовувати індукцію, дедукцію, абстрагування, конкретизацію, аналіз, синтез на рівні, необхідному для вирішення науково-дослідних завдань та проблем професійної діяльності викладача німецької і другої іноземної мов та зарубіжної літератури.

ПРН 9. Уміння аналізувати з наукової точки зору фундаментальні гносеологічні, соціальні, культурні, філологічні, педагогічні та психологічні явища і процеси, використовувати методологію цих сфер знання у різних видах професійної діяльності.

ПРН 10. Уміння конструювати моделі явищ та процесів лінгвістичних та освітніх систем, планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукові теоретичні і прикладні дослідження у конкретній філологічній галузі та галузі фахових методик, обґрунтовувати їх результати та прогнозувати наслідки відповідних дій.

ПРН 11. Здатність працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережевих програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміння користуватися електронними словниками, здійснювати пошук якісних методичних матеріалів у мережі Інтернет.

ПРН 12. Уміння якісно виконувати функції сучасного вчителя (модератора, коуча, ментора, тьютора, консультанта, фасилітатора), консультувати суб'єктів педагогічного впливу (учнів, батьків, громаду) щодо освітніх проблем, стратегії сталого розвитку людства та популяризації вивчення іноземних мов і культур.

ПРН 13. Уміння застосовувати здобуті компетентності в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті.

Комунікація

ПРН 14. Уміння співпрацювати в полікультурному середовищі для забезпечення ефективної взаємодії у сфері науки і освіти, створювати умови для міжкультурної комунікації, володіти технологіями усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами у всіх різновидах соціальних і культурних контекстів та професійній діяльності, здатність до міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, толерантного ставлення до різних точок зору в умовах полікультурного, варіативного середовища та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

Автономія та відповідальність

ПРН 16. Уміння демонструвати соціальну активність, власну авторитетність, відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності, вдосконалювати протягом життя здобуті під час навчання предметні компетентності, дотримуватись етики академічної і професійної доброчесності.

ПРН 17. Уміння актуалізувати власний потенціал, проектувати та реалізувати власні освітні траєкторії особистісного зростання з високим рівнем автономності, оцінювати результати своєї праці.

ПРН 18. Уміння адаптуватись та діяти в новій ситуації, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності.

Літературні джерела

1. Behrens U., Krelle M. Hörverstehen – Ein Forschungsüberblick. In: Didaktik Deutsch: Halbjahresschrift für die Didaktik der deutschen Sprache und Literatur, 2014. S. 86 – 107.
2. Bohl T. Prüfen und Bewerten im Offenen Unterricht / Bohl T. – Neuwied, Kriftel : Luchterhand, 2001. – 121 S.
3. Grotjahn R., Kleppin K. Prüfen, Testen, Evaluieren. Deutsch lehren lernen. Einheit 7 / Grotjahn R., Kleppin K. – Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2017. – 176 S.

4. Jürgens E. Leistung und Beurteilung in der Schule. Eine Einführung in Leistungs- und Bewertungsfragen aus pädagogischer Sicht / Jürgens E. – Sankt Augustin : Academia Verlag, 2000. – 159 S.
5. Rösler D., Würffel N. Lernmaterialien und Medien. München: Klett-Langenscheidt, 2014. 189 S.
6. Weinert F. E. Schulleistungen – Leistungen der Schule oder der Schüler? / F. E. Weinert // Leistungsmessungen in Schulen / F. E. Weinert. – Weinheim und Basel : Beltz Verlag, 2002. – S. 73-86.
7. Winter F. Leistungsbeurteilung. Eine neue Lernkultur braucht einen anderen Umgang mit den Schülerleistungen / Winter F. – Stuttgart : Schneider Verlag Hohengehren, 2004. – 345 S.

Допоміжна

1. Allemann-Ghionda Ch. Von der Rute zum Portfolio – ein internationaler Vergleich / Ch. Allemann-Ghionda // Beurteilung macht Schule. Leistungsbeurteilung von Kindern, Lehrpersonen und Schule / H. Rhyn. – Bern, Stuttgart, Wien : Verlag Paul Haupt, 2002. – S. 121-141.
2. Benner D. Zwischen Ziffernzensur und pädagogischem Entwicklungsbericht : Zeugnisse ohne Noten in der Grundschule / D. Benner, J. Ramseger // Zeitschrift für Pädagogik. – 1985. - № 33. – S. 151-174.
3. Berndt E. Probleme der Zensurengebung / E. Berndt // Die neue Schule. – 1951. - № 1. – S. 13.
4. Buhren C. G. Wege und Methoden der Selbstevaluation : ein praktischer Leitfadens für Schulen / C. G. Buhren, D. Killus, S. Müller. – Dortmund : IFS-Verlag, 1998. – 164 S.
5. Brunner I. Portfolio – ein erweitertes Konzept der Leistungsbeurteilung / I. Brunner, E. Schmidinger // Erziehung und Unterricht 147. – 1997. – H. 10. – S. 1072-1086.
6. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. – Mannheim, Wien, Zürich : Dudenverlag, 2003. – 1892 S.
7. Duden. Schülerlexikon. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 1994. – 792 S.
8. Fessler M. Portfolios und wie man sie organisieren kann / M. Fessler // Lernende Schule 6. – 2003 b. – H. 21. – 42-43.
9. Grunder H. – U. Neue Formen der Leistungsbeurteilung in den Sekundarstufen I und II / H. – U. Grunder, T. Bohl. – Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2001. – 470 S.
10. Schreiner G. Sinn und Unsinn der schulischen Leistungsbeurteilung / G. Schreiner // Die Deutsche Schule. – 1970. – H. 4. – S. 226.
11. Universllexikon von A – Z. – Gütersloh : Mohn Media, Mohndruck GmbH, 2003. – 1028 S.
12. Jürgens E. Konfliktfeld Leistungsbeurteilung. Traditionelle Leistungserfassung und veränderte Lernkultur / E. Jürgens // Lernwelten. – 2000. - № 1. – S. 8-12.

Література: Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 %

від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Очікується, що кожен студент має самостійно готуватися до практичних занять та вирішувати індивідуальні завдання, обдумувати та викладати власну аргументацію своєї правової позиції. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману; у разі незарахування роботи, студент, в узгодженні з викладачем строки, має повторно виконати письмову роботу та подати її викладачу для оцінювання.

Списування під час контрольних робіт та тестування заборонені (в тому числі з використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-6). Усне опитування, тести, практичні завдання	70
ІНДЗ: Презентація	10
Залік (теми 1-6) – тести, завдання	20

Примітка: Здобувачі освіти можуть отримати додаткові бали за участь у неформальній освіті.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю

